

زندگی از دریچه نگاه یک نوجوان

مادر بودن کار دشواری است. این روزها که زندگی اجتماعی با رسانه‌های مجازی گره خورده، در مقایسه با گذشته، به مراتب دشوار تر هم شده است. مادران امروز از مادران نسل پیشین آگاه ترند و برای ایفای نقش مادری به شکلی مسئولیت پذیر تر تلاش می کنند. با این حال، امروزه مادری کردن به تمرین و کسب اطلاعات بیشتری نیاز دارد. زمانی که کودک وارد دوره نوجوانی می شود، هویت او از یک فرد وابسته به فرد جوینده برای استقلال تغییر می کند. نوجوان در جست و جوی کشف معناهای جدید برای زندگی خود است و با پشت سر گذاشتن وابستگی شدیدی دوره کودکی، سعی دارد بزرگ شدن و متفاوت از کودک بودن را به خودش، والدین و اطرافیانش بفهماند و نشان دهد زیرا در جست و جوی خودشناسی به شیوه و روش خودش است.

دکتر مهتاب علی نژاد
جامعه شناس

۲ دنیای متفاوت اما موازی
دنیای نابالغ یا به اصطلاح خام نوجوان که هنوز آن چنان که باید از دانش و اطلاعات و تجربه سرشار نشده است، با دنیای مادر بالغ و باتجربه که سرد و گرم روزگار را چشیده است در تضاد و تقابل قرار می گیرد. این تضاد بین درک نوجوان از خودش و درک مادران از اوست که در بیشتر موارد، تنش در رابطه مادر و فرزندی را به وجود می آورد. آنچه مادر می بیند این است: کودکی که در حال بزرگ شدن است اما هنوز چندان بی تجربه است و نابلد که مادر باید پیوسته در کنارش باشد و او را از خطرهای احتمالی حفظ کند، او را مدیریت کند و درباره

احساس کرد به مادرش نیاز دارد از مادر کمک بخواهد و او را به عنوان همراهی با محبت و عاطفه مادری داشته باشد. اما آیا مادران می توانند بین نیازی که فرزند در کودکی به همراهی آنان داشته است و نیازی که امروز به عنوان نوجوان دارد تعادل برقرار کنند؟

تنش‌ها را به حداقل برسانید

شما به عنوان یک مادر، چگونه نوجوان خود را درک می کنید که هم وظایف مادرانه خود را به بهترین صورت ممکن انجام داده باشید و هم ارتباطی را که او با شما دارد دچار تنش نکنید؟ این شما هستید که به عنوان فرد بالغ و باتجربه در ارتباط، باید تنش‌ها را به حداقل برسانید و مهارت ارتباط گیری را بدانید زیرا هم چنان این شما هستید که می توانید بهترین پناه عاطفی در ایام دشوار بلوغ فرزندان باشید و مهارت رفتار عقلانی را از طریق تعاملی که با او دارید به او یاد دهید. از نوجوان خود انتظار نداشته باشید شما را درک کند یا همه نصیحت‌هایی را که برای او دارید بپذیرد. او به رفتار شما نگاه می کند و می آموزد. از نصیحت کردن دست بردارید و تصور بودن را تمرین کنید. محبت کردن خود را به اطاعت پذیری او مشروط نکنید. با صبوری و کنترل خشمم است که می توانید رفتاری با تدبیر و عاقلانه در برابر خواسته‌های نامعقول او داشته باشید. البته این را هم در نظر آورید که بیشتر خواسته‌هایی که شما نامعقول یا شورش‌ی قلمداد می کنید، از دید نوجوانان، یک رفتار برای اثبات خود به عنوان یک شخصیت دارای هویت مستقل است. او تصمیم ندارد ارتباط بین فردی‌تان را تخریب کند. اگر با او دچار تنش شدید، به این نکته مهم بیندیشید که او بی تجربه است و بسیار به حمایت عاطفی و البته خردمندانه شما نیاز دارد.

مادر همیشه نگران نباشید

یکی از مشکلاتی که بسیاری از نوجوانان در تعامل با مادرشان گزارش می کنند این است که مادران

همیشه نگران آن‌ها هستند و این نگرانی را در قالب نصیحت یا کنترل شدید رفت‌وآمدها یا هردوی این‌ها بروز می دهند. سعی کنید نگرانی خود را مدیریت کنید. از یک مشاوره برای خود کمک بگیرید و مهارت رفع اضطراب و کنترل خشم را بیاموزید. اولین گام در برقراری ارتباط با نوجوانان این است که خود را بهتر بشناسید و مهارت‌های ارتباطی را فرابگیرید تا بتوانید تشخیص دهید در ارتباط، در چه مواردی باید فقط یک حامی عاطفی باشید و در چه مواردی رفتار قاطعانه و حمایت عقلانی کارگشاست. اگر نوجوان شما دختر باشد، ممکن است در مواردی این ارتباط گیری با چالش‌های بیشتری روبه‌رو شود. به این دلیل که با تغییرات اجتماعی ایجادشده در طول دهه اخیر، پرورش دختران فاصله بیشتری از کلیشه‌های جنسیتی پرورشی در گذشته گرفته است. به خودتان یادآور شوید که بر اساس زندگی امروز، نقش شما در دوره نوجوانی برای فرزندان حامی عاطفی بودن و تسهیلگری ارتباط است. با احترام به حریم شخصی او، به نظارت مادرانه‌تان بپردازید و به یاد داشته باشید انتظاراتی که از مادران در هر دوره‌ای از زندگی ایجاد می شود، با توجه به سایر تغییرات اجتماعی، تغییر کرده است. تعریف عبارت‌ها نیز قابل تغییر است. برای نمونه، انتظار نظارت مادرانه امروزه دیگر به این معنی نیست که شما مرتب فرزندان را زیر ذره‌بین داشته باشید و مسئولیت پرورش او به کل بر عهده شماست بلکه باید با رفتارزتان به او احساس امنیت بدهید و او را در مشکلاتی که ایجاد می کند، به جای سرزنش یا حمایت اشتباه، فقط به صورت همدلانه بشنوید تا بداند در صورت تجربه خطا، بی پناه نخواهد بود و می تواند شرایط را با همراهی شما اصلاح کند و بهبود ببخشد. شما نمی توانید جهان را تغییر دهید اما می توانید با خودشناسی و مهارت افزایی در زمینه ارتباط مؤثر، فرزند خود را در مسیر ساختن هویتش به شکلی مسئولانه و مؤثر همراهی کنید. یادتان باشد ساختن شخصیت سالم از خانواده و توسط مادر آغاز می شود.

انسان‌ها در خواب‌اند؛ وقتی می‌میرند بیدار می‌شوند

لیلا ظافانی
روانشناس

برگی از خاطرات پروفسور
«انه ماری شیمل»، شرق شناس
و اسلام شناس معاصر

این روزها به واسطه تحقیقی که باید انجام بدهم، با زندگی زن بی نظیری دم خورم که شب‌ها توی فکرم راه می‌رود و لیخند آرام و زیبایش از او چهره‌ای منحصر به فرد ساخته است، زنی اندیشمند، آلمانی تبار و دل‌باخته فرهنگ ایرانی اسلامی به‌ویژه زندگی مولانا، زنی که اولین خاطراتش مربوط به گل‌های اطلسی است وقتی که لب پنجره پیچ و تاب می‌خورد و به این طرف و آن طرف می‌رفت، وقتی صدای چرخ خیاطی مادرش می‌آید و با زندگی پدری که کارمند اداره پست و تلگراف است رؤیاهای زیادی در سر دارد، یکشنبه‌ها در جنگل پیاده‌روی می‌کند و می‌داند گل‌های پامچال و ابری را کجا می‌شود پیدا کرد. او به مهد کودکی رفت که بعدها مربی همین مهد کودک تحقیق دانشگاهی‌اش را درباره او نوشت. در نوجوانی در دبیرستان گوته درس خواند وقتی رادیو اعلام کرد هیتلر صدراعظم رایش شده است و مادر از آشپزخانه آهی کشید و گفت «خدایم رحم کند!» در دبیرستان با علاقه عربی خواند. با اسلام، شرق شناسی و تاریخ اسلام آشنا شد و برای استادش، آفندی، سوره فاتحه را به عربی و از حفظ خواند. فرانسه، انگلیسی و ترکی را با علاقه یاد گرفت. در اتاق نشیمن مادر بزرگش که راحتی‌های سرخ‌رنگ و بزرگ و چند گنجه‌های هندی داشت، می‌نشست و غرق در مطالعه کتاب‌های قرآن، انجیل و عهد عتیق می‌شد. عهد عتیق را از مادر بزرگ‌تر خودش، همگی، حفظ بودند و در گفت‌وگوهای روزمره از جمله‌هایش استفاده می‌کردند. عرفان اسلامی را می‌خواند و از آشنایی با شخصیت کریشنا مرتوی به وجد می‌آمد. هنر اسلامی را نزد استادی مطالعه کرد. ابویوسف می‌خواند و با سفرنامه‌های هیجان‌انگیز بازرگانان عرب با زبان فارسی آشنا می‌شد. یکی از تکالیف دانشگاهی‌اش ۲ صفحه ترجمه از دیوان مولاناست. هم‌زمان زندگی‌نامه حلاج، اثر بزرگ لویی ماسینیون، را مطالعه می‌کرد و روزبه‌روز عشقش به عرفان اسلامی و شخصیت مولانا بیشتر و بیشتر می‌شد. آهنگ اشعار فارسی او را تحت تأثیر قرار می‌داد. با پدرش درباره شخصیت حلاج وقتی که «آنا الحق» گفت صحبت می‌کرد و عبارت «انسان‌ها در خواب‌اند. وقتی می‌میرند بیدار می‌شوند.» بر روح او تأثیر زیادی گذاشته بود. در زمان جنگ آلمان تحصیل می‌کرد و در سال ۱۹۴۱ به استخدام وزارت امور خارجه درآمد و در همان سال رساله دکتری خود را دفاع کرد. در آنکارا تدریس می‌کرد. در سال ۱۹۴۹ به کنگره صلح و آزادی در سوئد دعوت شد و بعد از آن، از دانشکده الهیات دکتری افتخاری دریافت کرد. در ۱۹۵۰ در هلند در کنگره بین‌المللی تاریخ ادیان شرکت کرد و مهم‌ترین اتفاق آن کنگره برای او ملاقات با لویی ماسینیون بزرگ بود. زندگی بانوی آلمانی سراسر تحقیق و مطالعه و لذت بردن از اندیشه‌های ناب عرفان اسلامی است. به او فکر می‌کنم، به روح پرآشوب و تشنه‌اش که چطور به وجد می‌آمد از آشنایی با زندگی اندیشمندان مشرق‌زمین. کتاب‌های زیادی نوشت که مهم‌ترینش «شکوه شمس» است. سفرهای علمی او خود زندگی‌اش بود و تجربه‌هایش غنیمتی برای خواننده و زنان امروز. به لندن، هند، پاکستان، مصر، سودان، مراکش، یمن، عربستان، افغانستان، ایران و خیلی کشورهای دیگر سفر کرد. خاطراتش از سمرقند و ایران بسیار زیباست که در نوشته بعدی خواهم آورد. به شیراز رفت و مقبره روزبهان بقلی را زیارت کرد. روزبهان در اندیشه خود به ابرهای سرخ‌رنگ نگریسته و گفته بود گل سرخ عشق الهی چنین رنگی به ابرها داده است اما آرزوی دیرینه‌اش سر بره خراسان بود. بالاخره به فرودگاه مشهد رسید و آرزوی همیشگی‌اش که دیدار مرقد هشتمین امام شیعیان بود به حقیقت پیوست. در فرودگاه مشهد، حسن لاهوتی، مترجم کتاب «شکوه شمس»، و علامه آشتیانی به استقبالش رفتند و به زیارت بارگاه رضوی رفت. خانم شیمل! قصه گل‌های اطلسی شما را در چند قسمت دیگر خواهم نوشت بانوی نازنین.

یکی از مشکلاتی که بسیاری از نوجوانان در تعامل با مادرشان گزارش می‌کنند این است که مادران همیشه نگران آن‌ها هستند و این نگرانی را در قالب نصیحت یا کنترل شدید رفت‌وآمدها یا هردوی این‌ها بروز می‌دهند. سعی کنید نگرانی خود را مدیریت کنید

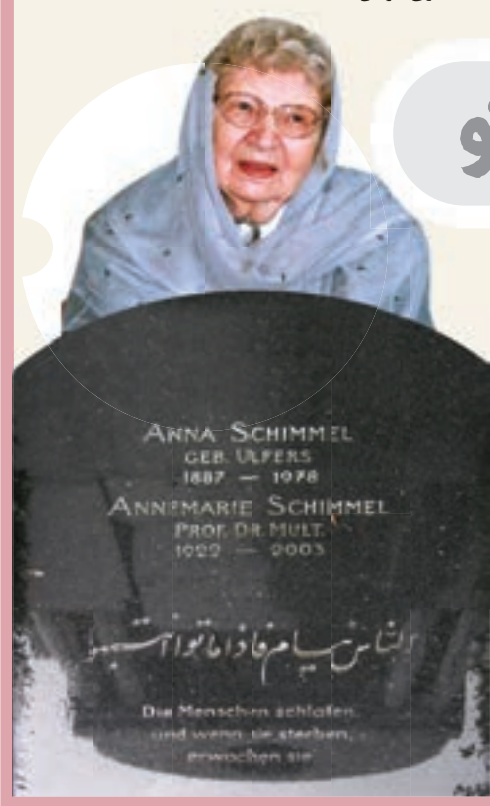

(۴)

شهربانو

ضمیمه روزنامه شهرآرا
صاحب امتیاز:
شهرداری مشهد
مدیرمسئول و سردبیر:
سید هادی فیاضی
مسئول ضمیمه
حمیده وحیدی

جامعه‌شناس انگلیسی با نام‌های «پاملا آبوت» و «کلر والاس». کتاب در ۹ فصل دسته‌بندی شده است، فصل‌هایی چون «زنان بهداشت»، «زنان و تیمارداری»، «جرم و خلاف کاری»، «زنان و اشتغال» و «زنان و سیاست». نویسندگان کتاب که سال‌ها مقدمات جامعه‌شناسی را تدریس کرده‌اند، به جامعه‌شناسی رسمی و رایج نگاهی انتقادی دارند. به اعتقاد این ۲ نویسنده، جامعه‌شناسی نیز مانند علوم دیگر جانب‌دار است و در نظریه‌ها و پژوهش‌های خود همواره زنان را نادیده گرفته است. از جمله نقاط قوت کتاب، وجود نتیجه‌گیری و خلاصه در انتهای هر فصل است و نیز یک پیوست در انتهای کتاب، به عنوان فرهنگ واژه‌ها و اصطلاحات قرار گرفته است. البته از نقاط ضعف کتاب هم این است که با توجه به اینکه معادل اصطلاحات به کار رفته در متن ذکر نشده است و فقط با مراجعه به متن اصلی می‌توان برخی معادل‌گذاری‌ها را احصا کرد، در مجموع می‌توان گفت ترجمه‌ای روان و خوش‌خوان است. مترجم، خانم منیژه نجم عراقی، در انتهای کتاب فهرستی از کتاب‌ها و مقالاتی را که در چندین سال اخیر در حوزه زنان در ایران به چاپ رسیده‌اند در اختیار مخاطبان قرار داده است. او در ابتدای این بخش متذکری می‌شود که گزینش‌های صورت گرفته در تهیه فهرست سلیقه‌ای انجام گرفته است. این کتاب برای کسانی که به دنبال مطالعه جدی‌تر و هدفمندتر در حوزه جامعه‌شناسی زنان هستند بسیار مناسب است اما نمی‌تواند کافی و کامل باشد چون از

الهام یوسفی
فعال فرهنگی

نگاهی جامعه‌شناختی به مقوله زنان

وقتی از موضوع مطالعات زنان صحبت می‌کنیم، به احتمال باید با اقیانوسی از عناوین مختلف در پژوهش‌های اجتماعی و تاریخی و روان‌شناسی روبه‌رو شویم، اما متأسفانه واقعیت غیر از این است. به‌ویژه در حوزه ترجمه آثار به‌روز و عمیق دستمان خالی است. البته اگر منظورمان فقط تعدد پژوهش‌ها باشد، در حوزه‌های مختلف مرتبط با مسائل زنان کتاب‌ها و مقالات متعددی از سوی جامعه‌شناسان و روان‌شناسان و پژوهشگران مطالعات تخصصی به رشته تحریر درآمده اما تعداد بسیار کمی از آن‌ها به فارسی ترجمه شده و نیز در میان آثار ترجمه‌شده تعداد بسیار کمی هست که ارزش مطالعه جدی دارد. در حوزه تألیف البته اوضاع بدتر است و نیازمند تلاشی جدی برای گسترش مطالعات بومی برای درک و دریافت مسایل مرتبط با زنان. این شماره به بهانه هفته پژوهش ما لایم یک کار پژوهشی جدی در حوزه زنان را به شما معرفی کنیم. کتابی از نشر نی به عنوان «جامعه‌شناسی زنان» اثر

جامعه‌شناسی زنان

- نویسندگان: پاملا آبوت و کلر والاس
- مترجم: منیژه نجم عراقی